

DINTA

ELLER
GIV ARBEJDEREN EN SJÆL
AF MARTIN ANDERSEN-NEXO

I.
At Verdenskrigen — eller maaske bedre Nederlaget — har kaldt nye Kræfter frem i Tyskland, kan enhver se; det store Rige er i Dag en broget Tumleplads for Gammelt og Nyt — Nyt, der delvis søger at vinde frem under gammel Formumning, og Gammelt, der prøver at genopbygge og konsolidere sig i Ly af det Nys Deviser. Den aandelige Aktivitet hørned er paafaldende, mindst falder den vel i Øjnene hos Arbejderbevægelsen, der for en Del er optaget af abstrakt aandelig Dannelse og helt og holdent synes at foretrække Defensiven, usikker maaske med Hensyn til Vejen fremad, tøvende i al Fald, ventende paa, hvad Modparten vil foretage sig.

Des kraftigere er det borgerlige Tyskland stødt frem. Først med den ny Tids Etikette, Republiken, som det ikke lykkedes at rende ned, fordi Arbejderne som en Mand sluttede op om den. Var Fremstødet maaske kun en Finte? Eller mente Borgerskabet — der først nu er ved at opdagde Demokratismens sande Værd — virkelig, at Republiken var uforenelig med Genrejsningen af det gamle Tyskland? Det blev i saa Fald snart kløgere! Republikens Sejr er i Dag en Kendsgerning, 4 Millioner Reichsbannerfolk — for største Delen Arbejdere — staar rede til at ofre Livet for den.

Trofast staar de Vagt for Republiken som Indgangen til det forjættede Land; og enten nu Modstanderne aldrig har villet den til Livs, eller de langt om længe har opdaget, at deres Verden trives lige saa godt, næsten bedre, under Republik som under Monarki — Tampen brænder i al Fald helt andre Steder.

Saa smaa de sociale Erhvervelser af November 1918 kan synes, set med revolutionære Øjne — det har været noget af et Kæmpearbejde at afvikle dem. Nu er Afviklingen i Hovedsagen gennemført, Tysklands Erhvervsliv er samlet og rationaliseret. Bedriftsraadene, som en Overgang var den mægtigste faktor indenfor Erhvervslivet, og som mange Arbejdsgivere privat var glade for, er forunderligt gaaet i deres Mor igen; Weekend'en og 8 Timers Arbejdsdagen er i det store og hele likvideret; Lønnen er vel ikke direkte blevet trykket yderligere, men gentagne agrariske Toldbeskyttelser har bragt Levnelsesmidlerne til at stige med 50 pCt., saa Arbejderne tildels lever endnu slettere i Dag end ved Inflationens Ophør ved Udgangen af 1923.

Den store — for en ikke ringe Del kunstigt fremkaldte — Arbejdsloshed, der i dobbelt Forstand er et Led i Saneringen, har gjort det umuligt for Arbejderne at hævde Stillingen. Saa meget mere, som deres Slagkraft paa Forhaand var svekket ved Indre Tvivl: hos de mere moderate om den moralske Ret til overhovedet at føre Klassekamp paa det nuværende Stade, hos de radikale om de gamle Kampmidlers Tilstrækkelighed overfor den ny Tids Problemer. Sidst ikke mindst hos de eldste blandt Førerne en tydelig mærkbar Tvivl om Muligheden af overhovedet at frembringe nok til alle — altsaa om Maalet selv.

Underligt er det i og for sig ikke, at Arbejderbevægelsen befinder sig i en Krise, som det kræver Tid at overvinde — mindre underligt i al Fald her end i andre Lande, fordi

det hele var saa langt nede ved Krigens Ophør uden dog at bryde sammen, og fordi det moralske Ansvar for Genopbyggelsen snidelig blev lagt over paa Arbejdermasserne, der paa den ene Side var de eneste, der folte et uselvsk Ansvar for Fremtiden, paa den anden Side ikke var naaet langt nok i proletarisk Omvurdering til at kunne vise Ansvar for den gamle Verden fra sig. Denne Omvurdering er imidlertid i god Gang; stadig mere gaar det op for Tysklands Arbejderklasse, at den lutet Ansvar og ingen Forpligtelser har over for det gamle.

Ensen har dette haft Tid til at sætte sig til Rette igen, og inden for den gamle Del af det tyske Samfund hersker der til Gengæld ingen Tvivl om Maal og Midler. Krigens har hjulpet den let hen over en nødvendig Omplacering af de indre Magtforhold, som vel ellers ikke var gaaet saa glat idet Industri og Højfinans nu har overtaget den politiske Føring, som Junkerne før. Krigens sad inde med endnu fra den Tid, da de havde den økonomiske og sociale Magt inde. Denne Omlegning, der saa at sige har fuldbyrdet sig selv i Ly af Krig og Inflation, betyder naturligvis ingen ny Samfundspolitik. Men vel en Erkendelse af, at det gamle bør betjenes sig af ny, mere tidssvarende Metoder.

Jeg maa her have Lov at gentage, hvad jeg før Krigens ofte nok gjorde opmærksom paa, at det tyske Folks Skæbne naturligvis ikke laa i Keiserens Haand. Han var et Symbol, til Tider ogsaa et bekvemt Skærmbædder for Kræfter, som saa deres Regning ved at holde sig bag Kulisserne; i Virkeligheden var det meget lidt, han fik Lov at træffe Afgørelse om. At han skulde have en ret væsentlig Andel i Verdenskrigens Udbrud er en Opfattelse, der hører ind under Barnekammerets Forestillingskreds af Skorstensfejere og andre Bømdend. Den største Fare ved ham var Camarillærerne, der afledte sig om ham, og saa den Mulighed, at han i et ubevogtet Øjeblik kunde slaas sig løs og — ud fra forkerte Forestillinger om, hvad guddommelig Kaldelse er — give sig til at fungere paa egen Haand. Derfor blev han fjærnet, naar noget vigtigt forestod; da Verdenskrigen brød ud, var han paa Lystsejls i de norske Fjorde. — Det er nødvendigt at gentage disse Trivialiteter, fordi Forestillinger om det gamle Tyskland som Keiserens Tyskland stadig lever uden for det tyske Rige.

Som Junkervældet havde sin Højborg i Nordstystyskland har Industrivældet sin i Ruhr — den tyske Sværindustri Centrum. Ruhr-området er et Stykke Land godt saa stort som Bornholm, et i alle Retninger undergravet Minefelt, gudsforladt og øde at se til, med tyk Luft og en sort Himmel, hensyngende Vegetation over et Jordsmon, bestaaende i Hovedsagen af Kulstov og Slagger og tæt oversaaet med Fabrikker, Højovne, fantastiske Kæmpekonstruktioner til Udvikling af Gas, Stærkstrømsledning og elektriske Luftbaner, ophaengte mellem Grubenedgangene der markeres af Muldvarpeskud saa store som Himmelhøjeged. Paa dette Stykke Jord lever en Sjettedel af Tysklands Befolkning og frembringer over Halvdelen i Værdi af Rigets samlede Eksport, udreder mere end en Trediedel af dets Skatter. Saa potenseret som

her arbejdes, arbejder i en Organisation kun Hjertet.

Ruhrdistriktet er Tysklands Hjerte — netop saa rationelt og poesiøst i sine Funktioner, og samtidig saa mystisk arbejdende, som denne Muskel. I denne den ødste af Egne lever Tysklands sjælføledeste Arbejderbefolkning. Og dens resolute! Under Kap-Putsjet i Paasken 1920 rejste Ruhr-Proletariat sig spontant til Værn om den nyvundne Forfatning og truede med som en Lavine at udslette det gamle Tyskland helt. Den næste Aktion — lige saa hettemodig som forrykt — der bragte den tyske Valuta ned til Nulpunktet og ogsaa let kunde have ført til Knald og Fald, Ruhrstrukturen under Besættelsen, udgik ogsaa direkte herfra, men denne Gang fra Industriherrene. Dem var det ogsaa, der for en væsentlig Del finansierede Stahlhelms for øvrigt mislykkede Op-march i Berlin nu i Begyndelsen af Maj — hvad dog maaske ikke bør tages for andet end et »højmodigt« Greb i Lommen. Ruhrdistriktet rummer i Dag Tysklands moderne indstillede Industrihærner; herfra er Saneringen og Rationaliseringen udgaaet, der indtil det blodige Kød har skaaret den tyske Arbejder ned og bortopereret Haandværkeren og den Smaa-industrielle. — Ruhr er i Dag et Stykke Amerika i Taylors og Fords Aand. Republiken har næppe noget alvorligt at frygte fra Tysklands nye Magtcentrum; de smaa Kniks for Keiserens Genfødsel maa nærmest ses som foreløbige Hensyn til det endnu eksisterende Smaa-borgerskab, hvis politiske Sans — som Smaa-borgerskabets overalt i Verden — ikke naar ud over Persondyrkelsen af den ophøjede Landsfader.

Desmere har Proletariatet at frygtet den sidste Ruhr-Aktion — Dinta — gaar ud paa efter de bedste amerikanske Menstre at befæste den kapitalistiske Samfundssorden saa dybt, at den aldrig skal kunne udryddes — nemlig i selve Proletariats Sjel.

Herom i en følgende Artikel.
Martin Andersen-Nexo.

Hvorfor er jeg Socialdemokrat?

Fordi

Socialdemokratiet i Modsætning til de øvrige Partier vil løse Fattigdomsspørgsmaalet ad den eneste mulige Vej, nemlig ved at Samfundet overtager alle Produktionsmidlerne og saaledes virker regulerende paa Produktionen, saa der ikke som nu kan op-hobes store Kapitaler paa Enkelt-mands Haand;

fordi

Socialdemokratiet er det eneste Parti, der ikke fordrer Pligter uden samtidig at give Rettigheder, saavel i politisk som i social Henseende;

fordi

Socialdemokratiet er det eneste Parti, der vil have Stands- og dermed Klasseforskel bortryddet;

fordi

Socialdemokratiet vil indføre lige Ret for alle og dermed fjerne al Uretfærdighed, og

fordi

Socialdemokratiet vil, at færøsk Jord skal dyrkes af færøske Arbejdere, medens de nuværende Tilstande driver Arbejdernes Born ud af Landet for at tjene deres Brod paa fremmede Steder.

Vil Du det samme som Socialdemokratiet, saa bliv Socialdemokrat!

To Søstres Kærlighed.

TO SØSTRE SIDDER fængslet i Fængslet i Boston. De var begge forelsket i den samme unge Mand, Leopold Wittner — og han gjorde Stormur til dem begge. En Dag giftede han sig hemmeligt med den ene Søster, Ruth, men hun blev boende i sit Hjem, og ingen anede noget om, at hun var blevet gift. Da hendes Søster Ethel en Dag foreslog Wittner, at de skulde gifte sig i al Hemmelighed, slog han til — og de blev gifte. Wittner var altsaa samtidig gift med de to Søstre — og ingen af de to anede noget om andet end deres eget Ægteskab. Men en Dag gjorde Ethel Krav paa sin Mand — og saa laa der et Hus. Ruth slog ham med en Broncefigur oven i Hovedet, saa han blev bevidstløs og maatte paa Hospitalet. Hun blev fængslet for Vold — og hendes Søster for Bigami. I Retten gik Søstrene begge — og bandede i Fællesskab over den træske Leopold, der havde holdt

dem begge for Nar. Da Sagen var blevet undersøgt til Bunds af Politimyndighederne, var de to Søstre, der hidtil havde betragtet hinanden med Mistro og Skepsis, blevet forenede.

Da da Navn'nerne irrandt dem begge var de straalende lykkelige — og vandrede Arm i Arm fra Retsbygningen. Men Leopold Wittner faar det ikke saa godt. Han vil ikke kunne undgaa at blive dømt for Bigami. Han vidste nemlig, at hun var gift en Gang før — eller burde dog have erindret det. Han kan ikke møde frem med nogen Undskyldning, som Retten vil tage for gode Varer.

Et Drama.

ET TRAGISK Ægteskabsdrama er blevet udspringet paa Damperen Berengaria, der Maaned efter Maaned fører prominente Yankes til Europa over Atlanten. Paa sin sidste Rejse var den mondæne Oceanflyver Skuepladsen for et Drama. Blandt Passagererne var et ungt Ægtepar. Det var paa Bryllupsrejse og skulde leve et Aar i Europa. Hun hed Doris Blossom og var lykkelig. Han, Harald Lawson, var uheldig. I mange Aar havde hun svermet for ham. Han var ansat i hendes Faders Forretning og havde en god og betroet Plads. Han brød sig ikke om sin Principals Datter — men han blev tvunget til at gifte sig med hende, fordi hans Fader var kommet i store økonomiske Vanskeligheder og fordi Blossom, der var Millioner flere Gange, kun vilde træde hjælpende til, hvis han giftede sig med Doris. Hun kunde nemlig ikke leve uden Harald, hævdede hun — og Faderen, der satte stor Pris paa den unge Mand, saa gerne et Parti mellem de to. Og Harald blev da tvunget til at gifte sig med den, der elskede ham. Parret tog paa Bryllupsrejse, men den varede kun et Par Dage. Harald Lawson kunde ikke forsones sig med den Tanke at være gift med en Pige, som han ikke elskede — og en Aften de spadserede sammen paa Oceanflyverens Promenadedæk, sprang han op paa Rælingen — og styrtede sig i Vandet.

Doris skreg og skreg. Der kom snart baade Passagerer og Mandskab til, Damperen blev standset, der blev sat et Par Bønde i Vandet for at søge efter Harald Lawson. Men al Efter-

søgning var forgæves. Da der var blevet søgt i to Timer opgav man Haabet og sejlede videre mod Europa. Men Doris laa paa Resten af Turen inde i sin Kahyt og græd — og da

hun atter kom tilbage til U. S. A., var hendes Nerver saa angrebet, at hun blev anbragt paa en Nerveklinikk — og Læggerne tør ikke give hendes Forældre noget Haab om, at hun nogensinde igen bliver normal.

Husmoderens Kald.

Den verdensberømte amerikanske Opfinder Edisons Hustru har i et engelsk Kvindetidsskrift bragt med et Indlæg i en Artikelserie, der hedder: Det største Kald i Verden.

Mrs. Edison skriver bl. a.:

Jeg er gammeldags nok til at tro, at det gamle Ord: Den Haand, der rører Vuggen, styrer Verden, er rigtigt. At være Hustru og Moder betragter jeg som det største Kald i Verden. Hvis Kvinderne forstod, hvilke Muligheder, der derigennem gives dem, vilde de ogsaa forstaa, at Arbejdet i Hjemmet ikke er en enkelt opgave, men en Række højt forskelligartede Opgaver. Til Virket i Hjemmet kan hun ikke komme godt nok forberedt, og hun kan vedblive at lære i hele Resten af sit Liv. Det er det største og mest omfattende Kald i Verden, og man har intet Navn til det.

Om Madlavningen skriver Mrs. Edison følgende:

Tilbereder en Hustru ikke selv Maden, maa hun i hvert Fald have Kendskab til Fødemidlernes Næringsværdi for derigennem at kunne bestemme Retterne og saaledes være sikker paa, at Familien ernæres paa fyldestgørende Maade. Hvad er vigtigere end dette? Det gode Resultat af Husholdens Arbejde afhænger ofte af Hustruens Dygtighed og Kendskab paa Madlavningens Omraade. Hendes Børns hele Velfærd kan afhænge af den Sundhed, hun skaber dem ved den Maade, paa hvilken hun ernærer dem.

Hjemmet, skriver Mrs. Edison videre, skal være et Hvilested, hvor hver enkelt af Familiens Medlemmer kan trives — ikke nok hermed: Hjemmet skal være fornøjeligt, men det er kun muligt at skabe et harmonisk Hjem, naar Husmoderen selv ser en Glæde i at opfylde sine Pligter, saaledes som de fremtræder for hende Aar ud og Aar ind i alle Livets smaa Detaljer.

Partifælle! Har du spurgt din Nabo og din Arbejdskammerat, om han holder, Føroya Social-Demokrat? Gør han det ikke, bør du opfordre ham dertil.

Lysingar

mugu verða innsendar til okkara skrivstovu innan mánadag fp. kl. 10.

Vort Telefonnummur

er

143.